

Aleksandar Đaja

IZMEĐU
drama

Beograd, 1975.

L i c a :

VASA

MILE

DŽERI

Mesto radnje: komad zemlje pored puta.

(Ovo je prva autorova drama, napisana 1975. godine i premijerno izvedena 1976. godine u pozorištu "Teatar Levo", AKUD "Ivo Lola Ribar" u Beogradu, u režiji Mihajla Nedeljkovića.)

Prva slika

Na sceni je mrak. Zatim, otamnjenje na telu koje leži na stomaku u levom uglu scene. Lice mu se ne vidi. Telo je nepokretno. Tako ostaje do kraja scene. Odeća mu je crne boje.

GLAS (OFF)

„Tri prijatelja, Djordje Petronijević, zvani Džeri, Svetislav Vasić, zvani Vasa i Mile Živković, svi iz Beograda, vozeći se kolima Zastava 1300 beogradske registracije, sleteli su s puta u kolima udarili u drvo. Od siline udara, na licu mesta su poginuli Đorđe Petronijević, kome se komad grane sa stabla zabio u srce i Svetislav Vasić, kome je parče pleha sa haube probilo jetru. Mile Živković, koji je sedeo na zadnjem sedištu, pretrpeo je teži potres mozga. Komisija je pretpostavila, jer se Živković toga uopšte ne seća, da je on nekako uspeo da izvuče prijatelje iz automobila, a da se potom onesvestio. U takvom stanju su ga i zatekla kola Hitne pomoći. Utvrđeno je da su sva trojica bili pod dejstvom alkohola. Jedino što od nađenih stvari komisija nije uspela da identifikuje bila je nekakva fotografija probodena nožem, ili nekim ostrim predmetom, koja je nađena u blatu. Ona je najverovatnije predstavljala sliku bračnog para, ali zbog velikog oštećenja nije bilo moguće utvrditi o kome je reč. Isto tako, Komisija nije uspela da utvrdi ko je pozvao kola Hitne pomoći. Najverovatnije da je to učinio neko od meštana, ali sva nastojanja da se on pronađe, ostala su bezuspešna.

Zatim se iz OFF-a začuje zvuk automobilskog motora. Pale se i ostali reflektori. Vidimo da scena predstavlja blatnjavi komad zemlje kraj nekog lokalnog seoskog puta, na kome se ne odvija nikakav promet. Rano je jutro. Na sredini scene je veliko hrastovo drvo na kome je slupani auto. Šasija automobila kao da se obavila oko drveta.

Zvuk automobilskog motora se pretapa u škripu kočnica! Zatim, zvuk otvaranja i zatvaranja vrata od automobila. Ulaze Vasa, Mile i Džeri. Vasa je krupan, takoreći debeo čovek, grubih crta lica. Mile je običan, neupadljivog lica i srednjeg rasta. Džeri je izrazito visok i mršav. Pokreti su im teški i nesigurni, što je pouzdan znak da se nalaze u onom neprijatnom i razdražljivom stanju kada čovek počinje da se trezni posle pijane i neprospavane noći.

Polako priđu slupanom automobiu. Gledaju ga dugo, bez reči. Zatim se Vasa okrene, otkopča šlic i počne da mokri. Mile sledi njegov primer.

VASA

Džeri, ti kao da nećeš da nam se pridružiš?

DŽERI

Ne piša mi se.

VASA

Ne mogu da verujem, pored onoliko rakije koju smo popili...

MILE

Kakav si ti to Srbin, boga ti? Kad jedan piša, svi pišaju.

VASA

Da, svi za jednog – jedan za sve!

DŽERI

To je iz "Tri musketara"...

VASA

Jebem li ga, odakle je... Zaista, Džeri, ti neće da nam se pridružiš?

DŽERI

U čemu, Vaso?

VASA

U pišanju, naravno... Vidiš li Mileta: čim ja isturim mog, on odmah svog... A ti – ćorak?

DŽERI

Pijani ste.

MILE

A ti si trezan, do mojega...

DŽERI

Nisam trezan, ali nisam ni dilea...

VASA

Uf, teške reči. Sudbonosne.

Završe sa mokrenjem i zakopčaju šliceve. Međutim, kao da tek sada sva trojica spaze slupani auto obavijen oko drveta.

MILE

Šta je ovo, jebo te?

DŽERI

Izgleda, auto.

VASA

Auto, naravno, nije avion!...

MILE

Ovaj se baš dobro nasadio... Naravno, uski putevi, pa rupe na putevima, klizavo...

VASA

Rupe? Klizavo? 'Ajde, nemoj da sereš, Mile! Ko da ja ne znam takve... Napiju se, sednu za volan, sam đavo im je kriv!... Zašto se ja nikada ne napijem? 'Ajde, Mile, kaži: zašto? Jer sam, bre, pametan, mnogo sam pametan, svašta sam ja prošao u životu! Znam kad treba stati, zar ne? Zato sam i zaustavio malopre auto, gore na putu, da se odmorimo, ispišamo, popričamo, pa idemo dalje... A, ne ko ovaj ovde? Zakucao se u drvo, ko ekser u čamovinu! Je li tako, Džeri?

DŽERI

Tako je, Vaso, ti si sve prošao u životu...

VASA

A, osim toga, treba paziti i na...

Prekine ga krik ptice nad njihovim glavam. Svi pogledaju naviše.

MILE

Kakva je ovo ptičurina?

DŽERI

Verovatno, papagaj...

MILE

Odakle papagaj ovde?

VASA

Mile, ti si veoma glupo čovek. Zar ne vidiš da te Džeri zajebava?

MILE

Ja sam samo pitao kakva je to ptica, ne znam zašto je to za zajebavanje?

DŽERI

Ma, zaboravi...

VASA

Bože, bože... šta biti, Mile, radio u životu bez mene i Džerija... Ha, zamisli, Džeri, šta bi, na primer, bilo kada bi smo stavili Mileta za volan, a?... Haha, hajde, 'vataj volan u ruke!
(Gura ga prema slupanom autu uz drvo)

MILE

Ma, pusti me, Vaso, kakav volan...

VASA

Baš si se utronjao! Pa, ti bi, Mile, za pet sekundi od nas napravio ovakvu nekakvu konzervu, slupao bi nas dok kažeš keks!... A, Džeri, slušaš li ti mene?

DŽERI

Slušam, samo ti pričaj. **(Gledajući za pticom)** A možda ovo i jeste papagaj

VASA

Eto ti i njega sad! Koliko sto to noćas vas dvojica popili? Vidite dobro da je to obična crna gavrančina – nemoj, Džeri, više da me zajebavaš, lebac ti poljubim!

MILE

Pa da, naravno da je gavran.

DŽERI

Otkud znate da je gavran?

MILE

Nego šta je drugo? Čuješ li ga kako krešti, a crn, ko noć!

DŽERI

Malopre nisi bio toliko siguran?

MILE

Sada je jasno, Vasa je u pravu.

VASA

Kad ja nisam bio u pravu.

DŽERI

A, možda to uopšte i nije ptica?

VASA

Pa, Džeri, majku mi, sigurno nije avion!

MILE

Zašto nas... zaluđuješ?

DŽERI

Ništa. Šalio sam se.

Priđu autu još bliže. Zagledaju ga.

VASA

Nešto gledam ovaj auto. Ko da se zabio nose u svoje rođeno dupe!

MILE

Haha, kad tamo – miriše na ulje!

VASA

Valjda, smrdi, dileo? Ko je tebe uopšte pozvao da donosiš zaključke? I, obriši taj nos, cure ti sline.

MILE

Mislim... da, nije ti loše to s dupetom, znaš da nije loše... **(Mile istrese nos u maramicu. Pođe mu krv na nos.)** Opet krv...

VASA

Pa, šta? Dobro je za paradajz čorbu, haha!

MILE

Šta da radim? Kao da neće da stane.

DŽERI

(Pruži mu maramicu) Evo ti maramica.

MILE

Isprljaću ti je, Džeri...

DŽERI

Uzmi, budalo!

MILE

(Uzme maramicu) Dobro. Hvala ti.

Mile pritisne nos. Džeri zađe za kola.

VASA

Ih, Mile, ko od vode da si pravljen.

Džeri na drugoj strani spazi telo u travi. Zastane. Gleda ga. Spusti se na kolena. Opipa puls. Zatim podigne malo glavu osobe koja leži, a onda je naglo ispusti i brzo se odmakne od tela!

DŽERI

Hej, vas dvojice, dođite!

VASA

Šta je, bre? **(Potrči, ali se saplete i padne preko žila korena drveta koje vire iz zemlje)** Majku ti jebem, drvetu i svemu!

Mile se teško pridigne i krene. Ptica opet počne jako da krešti. Vasa nekako ustane. Dođu do Džerija. Spaze telo. Gledaju ga u neverici. Mile skine maramicu s nosa. Krv je stala. Ptica užasno krešti. Vasa se sagne, dohvati neki kamen i baci ga prema ptici.

Umukni, kretenska ptičurino! **(Ptica zaćuti)** Jel' mrtav, Džeri?

DŽERI
Totalno.

VASA
Jebi ga.

Svi se okrenu ka drvetu. Čute. Tišinu narušava samo jednolično kapanje ulja iz probijenog rezervoara. Vasa izvadi cigaretu.

Mile, daj mi šibice... Mile, čuješ li ti mene!?

MILE
A, molim...

VASA
Rekao sam: šibice!

MILE
Aha, evo odmah...

Mile izvadi kutiju šibica. Vadi zrnce. Pokuša da ga kresne. Polomi ga. Zatim drugo, treće... Ruke mu se tresu. Vasa mu otme kutiju iz ruku.

VASA
Da mi to!... Jebo te bog, ruke ti se tresu ko da te cunami izbacio na obalu! **(Kutija je, međutim, prazna)**. Prazna. Sjebao si poslednja tri zrnca!... Džeri, imaš li ti?

DŽERI
Šta?

VASA
Kako: šta? Šibice, upaljač, bilo koji kurac s kojim mogu da zapalim cigaretu!

DŽERI
Vaso, zašto si gađao pticu?

VASA
Molim?!

DŽERI

Pitao sam te, zašto si gađao pticu?

VASA

A, ja sam tebe pitao da li imaš šibice?

DŽERI

Ptica ti ništa nije uradila.

VASA

Ma, jebi se s tom pticom, ti nisi normalan!... Mile, zapušio taj klozet, ne mogu više takvog da te gledam!... S čime sad da zapalim cigaretu? **(Osvrće se unaokolo, a onda mu se pogled zaustavi na telu)** A možda on ima?... Da, što me tako gledate? Hajde, Mile, zavuci ruke u njegove džepove, neće ti biti teško. To si i živima nekada radio.

MILE

Vaso, nemoj... Ja to ne smem.

VASA

Šta ne smeš? Ti si upropastio šibice, a ne ja!

MILE

Ali, kako?... Nemoj, molim te...

VASA

Baš me briga kako! Ja moram da zapalim cigaretu!

Mile pođe rukom prema telu, polako, uplašeno... A onda naglo odskoči!

MILE

On me gleda!

VASA

Ajde, o čemu buncaš?

MILE

Gleda me, pravo u oči!

Vasa nesigurno pride lešu. Zastane na kraćoj udaljenosti. Onda se Džeri spusti kraj leša i počne da pretura po njegovim džepovima. Izvadi neku fotografiju, dugo je zagleda, a onda je stavi u svoj džep. Potom izvadi upaljač. Nasmeje se, pridigne i kresne. Pojavi se plamen, Vasa se primakne da bi upalio cigaretu, ali Džeri ugasi upaljač i vrati ga u džep leša, gde ga je i pronašao.

VASA
Džeri, šta ovo znači?

DŽERI
Koje?

VASA
Zašto mi nisi dao upaljač?

DŽERI
Sam ćeš ga uzeti.

VASA
(Nakon duže pauze) Je li ovo nekakva igra?

DŽERI
Nisi smeo da oteraš pticu.

MILE
Dobro, ja ću ga uzeti...

DŽERI
Mile, vrati se!

MILE
Ne, zaista nema problema. Evo i meni se puši, stvarno mi se puši. **(Izvadi cigaretu)**

DŽERI
Nemoj, ne smeš! Ne smeš sada to da mi uradiš.

MILE
Neka, ja sam kriv... Slomio sam ona zrnca tako nespretno...

VASA
Hoće li to biti skoro? Hajde, Mile, šta petljaš...?

Mile se sputi kraj leša. Izvuče polako upaljač ruka mu se trese. Podigne se.

MILE
Evo ti, Vaso.

Vasa uzme upaljač i zadovoljno zapali cigaretu. Zatim pride Miletu, te zapali i njemu, Onda vrati upaljač u svoj džep.

VASA
Eto, Mile, jel' bolelo?

MILE

Nije, sve je u redu.

DŽERI

Mile, nisi smeo to da učiniš. Sada, nikako... !

Zatamnjenje.

Druga slika

Otamnjenje. Vasa, Mile i Džeri sede. Čute. Vidi se da ta pauza već dugo traje. Jedina promena na sceni je položaj leša, ali koga oni ne vide. Telo je, naime, nekako uspravljeno. Sada se vidi lice i širom otvorene oči, koje ukočeno gledaju u publiku. Primećujemo, zapravo, da crte lica, kao i njegova odeća veoma podsećaju na Miletove. Tišina traje. Zatim Mile izvadi iz džepa nešto uvijeno u hartiju. To je sendvič. Počne da ga jede.

MILE

Džeri, hoćeš sendvič? (Džeri odrečno odmahne glavom) Vaso?

VASA

Ne. (Ponovo tišina. Čuje se samo Miletovo glasno mljackanje. Vasa najednom ustane) Idem!

Taj pokret kao da je probudi pticu, koja iznad njihovih glava ponovo počne da krešti.

DŽERI

Gle, vratila se.

MILE

Kuda ćeš?

VASA

(pogleda u vis) Zbog ove ptičurine si hteo da me kokneš, a, Džeri?

DŽERI

Šta ti je tu čudno?

VASA

Samo zbog nje?

DŽERI

Da, uglavnom.

MILE

O čemu to pričate, vas dvojica?

VASA

(prezrivo odmahne rukom prema Džeriju) Nisi normalan, uopšte nisi... Idem

MILE

Vaso, stani, kuda ćeš, zaista?

VASA

Šta misliš: kuda? Treba, valjda, obavestiti policiju o ovoj nesreći.

MILE

Otići ćemo zajedno.

VASA

Neko mora da ostane ovde. Ovo je mesto nesreće, ovde su dokazi... Otkud mi znamo šta se stvarno dogodilo.

MILE

Ma, šta se nas sve ovo tiče? Možemo samo da nastavimo dalje i da ne obaveštavamo nikoga.

VASA

Ma, nemoj? Pa da nas proglase za neke jebene saučesnike i strpaju u ćuzu zbog prikriivanja dokaza?

DŽERI

Vaso, koliko si kriminalističkih serija gledao na televiziji u poslednje vreme?

VASA

Hoćeš da kažeš da se samo pokupimo odavde i nikom ništa?

DŽERI

Gotovo da je svejedno, ali... ako ti hoćeš da ih dovedeš, idi. Meni je ovde OK, dobro mi dođe ovaj svež vazduh posle noćasnje pijanke.

MILE

(Stavi mobilni na uvo) U ovoj vukojebini i dalje nema nikakvog signala... Vaso, ipak mislim da svi krenemo zajedno.

DŽERI

Mile, opet bi nas vratili ovamo, da im pokažemo mesto, da uzmu izjave... Ti idi ako hoćeš s njim, ja ću vas ovde čekati.

VASA

Ma, jok! Samo treba da mi i dalje slini u kolima i briše maramicom krv! Idem sam, a vi pazite da leš neko ne ukrade, haha... !

Pogleda u pravcu tela, ali se onda uplašeno povuče unazad!

MILE

Šta ti je?

VASA
On... on se pomerio.

MILE
Ko, bre?

VASA
On. Leš... Džeri?

DŽERI
Da... ?

VASA
Ti si bio kod njega?

DŽERI
Misliš, kod njega u poseti? Na rođendanu... ?

VASA
Ne seri, ovo je ozbiljno!

DŽERI
Nikad nisam bio ozbiljniji.

MILE
O čemu vi to, ej?

VASA
Jesi li mu dobro opipao puls? Sklopio si mu oči, zar ne?

DŽERI
Da, mislim da sam uradio sve što se podrazumeva s jednim lešom.

VASA
Znači, on je mrtav?

DŽERI
To nisam rekao.

VASA
Rekao si da je leš, znači, mrtvac!

DŽERI
A, jesi li ti čuo za mrtvace koji hodaju? Pa, bilo je toliko filmova na tu temu...

VASA

Jeli on živ ili mrtav, pička mu materina?!

DŽERI

Naravno da je mrtav, zar ne vidiš da se zajebavam...

VASA

Ali, kako se onda ovako pomerio?

MILE

Da, zbilja nije u istom položaju kao malopre. A, vidi oči... One nas gledaju!

DŽERI

Oči se mrtvacima ponekad same otvore, uslovni refleksi...

VASA

Nikad nisam čuo za to...

DŽERI

Nisu ni oni... haha.

MILE

On je živ, bogami, pogledajte samo kako nas gleda!

VASA

Umukni, Mile!

Džeri pride telu i sklopi mu oči.

DŽERI

Eto, više nas ne gleda. A i nema šta da vidi, tri pijandure...

MILE

Hajde da odemo odavde, što pre! Molim vas, odmah!

VASA

Mile, saberi se!

MILE

Šta čekamo? Ovo je sve tako čudno, užasno čudno!

DŽERI

A, kuda biti da idemo, Mile?

MILE

Bilo kuda, samo da odemo odavde!

DŽERI

Opet u neku krčmu?

MILE

Kuda god hoćeš, Džeri, kakao god ti kažeš!

DŽERI

A, zašto?

MILE

Kako zašto? Plašim se.

DŽERI

Njega?

MILE

Da, da! Nemote da me mučite, molim vas? Vaso, hajdemo odavde, odmah!

Mle vuče Vasu za rukav. Ovaj se ne pomera. Mile ga u očajanju pusti i padne kolenima na zemlju.

DŽERI

Zašto ga se ti toliko plašiš, Mile?

MILE

Pusti me, Džeri, molim te.

DŽERI

Ne, odgovori mi.

MILE

Zašto me i ti mučiš?

DŽERI

Ovo je zbog tebe, Mile. Moraš da mi veruješ. Odgovori mi, čoveče!

MILE

On je mrtav...

DŽERI

Jesi li siguran?

MILE

Jesam... nisam... ne znam.

DŽERI

A, jesi li ti živ, Mile?

VASA

Kakva je ovo sad igra?

MILE

Ne razumem... mislim...

DŽERI

Ne razumeš, je li? A, Vasa? Vidiš kako on razume. Reći ću ti, Mile: ti nisi ni živ, ni mrtav. Ti si negde između. Kao i ovo telo, uostalom. Možda ga se ti zato toliko i plašiš, mnogo liči na tebe, a?

MILE

Ne znam o čemu to govoriš...

DŽERI

Ti još nisi umro. Tebi se još uvek može pomoći, ali, moraš da budeš oprezan. Moraš da se paziš ovakvih kao što sam ja, ili Vasa. Jer, mi smo mrtvi, odavno, a ti si tek počeo da umireš. To je velika razlika, shvati to! I, vidiš, ja sam danas konačno odlučio da te izvučem iz svega ovoga. Ja ću to da uradim, kunem se, ja ću da ti pomognem... !

Začuje se klepet krila velike ptice koja se približava, a potom i njeno kreštanje. Džeri podigne ruke u vis prema njoj.

Aha, tu si, stari prijatelju! Divna crna ptico! Došla si da mi pomogneš. Leti, leti! **(Trči po sceni raširenih ruku, imitirajući let ptice)** Hop! Hop! Ovamo! Gore! Pa sad malo dole! Visok, visoko, visoko! Leti, leti, ti glasniče života, jer tebe su oklevetali, tebe su gadno oklevetali... !

Zadihan i iscrpljen se sruši na zemlju. Ostane da leži na njoj, teško dišući. Mile mu pride i klekne kraj njega.

MILE

Zabora, Džeri, šta je s tobom?

DŽERI

Zar ne razumeš, Mile? O, bože, pa on ni ne razume... !

MILE

(vadi „pljosku“ iz džepa) Na, cugni malo.

DŽERI

Ne razume, ne razume...

MILE

Otpij malo, Džeri, molim te.

DŽERI

(rukom skloni čaturicu) Svejedno, Mile, razumećeš uskoro. Da, vreme je. **(Teško se podigne i okrene ka Vasi)** Vreme je, Vaso.

VASA

Šta ti je danas, Džeri?

DŽERI

Meni? Baš ništa.

VASA

U stvari, trebalo je da te pitam: šta ti je bilo do danas?

DŽERI

Vidiš, Vaso, ni ptica te se više ne plaši.

VASA

Možda nije trebalo toliko da piješ. Da, onda bi verovatno sve išlo mnogo brže...

DŽERI

Šta bi išlo brže?

VASA

Ništa, zezao sam se... Nego, idem ja.

MILE

Ama, kuda ideš?

VASA

Ima pošta pored puta. Video sam je kad smo prolazili. Javiću Hitnoj pomoći... i policiji.

MILE

Kad ćeš da se vratiš?

VASA

Odmah, šta si ucvikao? Vidiš kako je samo Džeri hrabar... I odlučan. On će da ostane s tobom.

MILE
(pokaže na telo) A... on?

VASA
 Leš? Šta je s njim?

MILE
 On je tako čudan, Vaso... On se pomerio.

VASA
 Ma, to ga je sigurno Džeri pomerio – da nas uplaši. On je danas baš raspoložen za šalu.

MILE
 Kako? Džeri, je li to istina? **(Džeri ćuti)**

VASA
 Sad neće da kaže, stidi se od mene. Uostalom, pitaj ga kad ja odem. A, ti, Mile, dosta sranja. Noćas smo pili, ko zna šta nam se sve pričinilo. Nisi dete, majku mu!

MILE
 Ali, odmah da se vratiš, čuješ li?

VASA
 Vратиću se. **(Pođe)**

DŽERI
 Vaso!

VASA
(Zastane) Nešto si hteo da mi kažeš?

DŽERI
 Ništa.

VASA
 Slab si ti čovek, Džeri. Slab. A, za to treba imati snage. Neće ti biti lako. Ja ću da se vratim.

DŽERI
 Znam. Vратиćeš se.

Vasa ode. Čuje se zvuk otvaranja i zatvaranja vrata na automobilu. Paljenje motora. Zvuk automobila koji se udaljava.

MILE
 Otišao je... Samo i dalje ne razumem zašto nije i nas poveo.

Džeri zauzme dostojanstvenu pozu govornika iz antičkih vremena.

DŽERI

Kako možeš da postavljaš takva pitanja? Zar ti nije jasno kako neko mora da ostane kraj ovog „gospodina“? Zašto baš ti i ja, o tome ne moraš da razbijaš glavicu, jer Vasa misli za sve nas. Hvala ti, Vaso... Zamisli, Mile, šta bi se, na primer, moglo dogoditi kada bi smo svi otišli odavde. Da bi tad ovom ležećem momku bilo dosadno, to je jasno samo po sebi. Nego, druga jedna stvar: vidiš da ovo drvo na koje se on nasukao ima neke plodove?

MILE

Kakvi plodovi?... A, da, vidim.

DŽERI

Naravno, sada si ti pomislio kako bi se on u pomenutom slučaju da svi odemo odavde, odmah popeo na drvo da bere plodove? Ne, Mile, ne! Zašto? Jer je drvo visoko pa bi mogao da padne i polomi kičmu, a, osim toga, gospodin nije gladan. Jer, u protivnom, sigurno bi zatražio nešto za klopnu, onda kada si ti počeo da masakriraš onaj sendvič.

MILE

Najednom sam bio strašno ogladneo... Možda zbog straha.

DŽERI

Ako, nije važno... Nego, kao što vidiš, ovo drvo se nalazi na nekoj... **(pogleda oko sebe)**... njivi, ili livadi, ne znam šta je. Blatište, u svakom slučaju!

MILE

Da, vidi samo kakve su mi cipele.

DŽERI

Jebeš cipele, pričam o suštinskim stvarima.

MILE

Dobro, izvini...

DŽERI

Ta njiva, dakle, ne može da bude ničija, već mora da bude nečija, što znači da postoji vlasnik ove njive. Jel, dovde jasno?

MILE

Šališ se, zar ne? Volim što si opet raspoložen...

DŽERI

Nisam uopšte raspoložen, samo razvijam tezu... Da nastavim:... a da i ne govorimo o bezbroj drugih mogućnosti. Kao, na primer, on zbriše, mi dovedemo policiju, lekare, forenzičare – a njega nema! Mi ispadnemo najobičniji idioti! Istina, to tebi ne bi naročito

teško palo, pa ni meni, ali, zamisli Vasi? On bi se pre ubio no da dozvoli da njega, pametnog čoveka, vuče za nos najobičnija lešina!

Džeri najedno naglo prestane da govori, kao što je naglo i počeo. Sedne na zemlju. Mile, videvši promenu na Džeriju, takođe se uozbilji. Tišina.

MILE

Džeri, mogu li samo nešto da te pitam?

DŽERI

Pitaj.

MILE

Jesi li ga ti... ovako namestio?

DŽERI

Koga?

MILE

(pokaže na telo) Pa... njega?

DŽERI

Nisam ga ni pipnuo.

MILE

Ali, koje onda? Nije, valjda... sam?

Iznad njih ponovo zakrešti ptica.

DŽERI

(nasmehi se) Ne znam, Mile, zaista.

Nastane tišina. Na sceni, tri nepokretna tela koja kao da su deo te zemlje, tog blatišta.

Zatamnjenje.

Treća slika

Otamnjenje. Mile sedi. Džeri se vraća iz pravca ležećeg tela. Ono je ponovo u položaju iz prve slike. Beživotno i glavom zabijeno u zemlju. Kao da je svo vreme bilo u tom položaju.

DŽERI

Evo, Mile, vratio sam ga. Više te neće plašiti.

MILE

Aha, dobro... Hvala ti.

DŽERI

Hteo bih nešto da ti kažem... Pre nego što se on vrati.

MILE

Ma, šta da mi kažeš? Pusti me, moli te.

DŽERI

Vasa može da naiđe svaki čas, a onda će sve da postane kasno. Saslušaj me, Mile.

MILE

Dobro... Šta je?

DŽERI

Ovo do sada nisam nikada nikome govorio... **(ironično)**... Čak ni njemu. Želim tebi da kažem, potrebno je da ti znaš istinu, jer posle naše smrti...

MILE

Čije smrti? 'Ajde, nemoj da me zezaš.

DŽERI

Posle naše smrti policija će sigurno kopati i njuškati. Doznaće, a onda će celu stvar krivo protumačiti. Ti ćeš im, naravno, sve ovo ispričati, ali oni te sigurno neće razumeti, pa ti neće ni poverovati.

MILE

Džeri, s tobom danas nešto nije u redu?

DŽERI

I ti misliš da sam pijan, šta li?

MILE

Ne to. Nego, čudan si.

DŽERI

Ko onaj leš? To si i za njega rekao?

MILE

Nisam to mislio.

DŽERI

Ja jesam.

Pauza. Džeri izvadi iz džepa nekakvu sliku. Onu istu koju je uzeo iz džepa mrtvaca pored njih.

DŽERI

Pogleda j ovu sliku.

MILE

(uzme je sa zebnjom u ruke) To je... njegova slika?

DŽERI

Da, bila je njegova.

MILE

(Gleda) Hm, reklo bi se srećna porodična fotografija. Znaš, Džeri, oženjeni ljudi vole ovako da se slikaju.

DŽERI

Daj mi to! **(Otme mu sliku)**

MILE

Šta ti je, odjednom?

Džeri izvadi iz unutrašnjeg džepa sakoa nož-skakavac.

MILE

Džeri... ?

DŽERI

Ne boj se. Tebi neću ništa.

Džeri polako natakne fotografiju na nož.

MILE

Šta to radiš, zaboga?

Džeri podigne nož sa fotografijom na njemu. Okreće ga polako u ruci, počne da se smeje, isprva slabije, a onda sve jače...

MILE

Džeri, šta ti je?... Bože, šta mu je?... Gde je sad taj Vasa, do đavola?!

Džerijev smeh počne polako da slabi. Najzad sasvim utihne.

MILE

Je li sad sve u redu, a?

DŽERI

Jeste, Mile, jeste. Bez brige, sve je u najboljem redu. Sve je samo kako se poželeti može.

MILE

Hteo si nešto da mi kažeš?

DŽERI

Da, hteo sam nešto da ti ispričam, o sebi. Jer, to je potrebno, Mile, veruj mi, to je jako potrebno. Ne bih te gnjavio bez razloga.

MILE

Ne gnjaviš me, samo ti pričaj.

DŽERI

Znaš, moj ti je život kao loše skrojen film: rodio sam se, rastao, razvijao – a onda počeo da propadam. Tada sam se oženio.

MILE

Šališ se? To nam nisi nikada pričao.

DŽERI

Nije bilo potrebe, ali sada mora da se kaže: ona je bila lepa, veoma lepa. I poštena. Da, pre svega poštena. I, zamisli, to je najslabiji deo mog ionako lošeg filma, ona me je volela. Stvarno me je volela. A ja je nisam voleo. Nisam mogao, nisam navikao da nekoga volim. Bio sam i ostao skot. Ipak, sve u svemu, nismo loše živeli. Ja sam se zaposlio. Mislili smo, čak, i na dete. Ha, Džeri tata, kako ti se to čini, Mile, a?

MILE

Ne znam, boga mi, zanimljivo, u svakom slučaju.

DŽERI

A, ko zna, možda bih bio i dobar tata... **(Pauza)**... Onda je ona otišla na selo, kod svojih. Tetka joj je bila bolesna. Ono što se vratilo, to više nije bila moja žena... **(Pauza)**... Jedno večer tetkino se stanje pogoršalo. Otišla je u lokalnu kafanu nedaleko od sela da telefonira lekaru. Na seoskom putu presrela su je tri čoveka u kolima. Bili si pijani. Odvukli su je s puta u šumu. Pretukli, a zatim silovali. Jedan od njih je bio naročito krupan. Pocepala mu je noktima obrvu... **(Pauza)**... Tada je taj pobesneo i nastavio da je tuče, i tuče... sve dok nije prestala da se opire. Zatim je taj krupni, cereći se, skinuo sa svog vrata nekakav

medaljon i okačio joj o njen. „Za uspomenu, rekao joj je, ne prestajući da se ceri...
(Pauza)... Sutradan su seljaci pronašli slupani auto. U njemu su bila dva tela. Onaj treći, krupni, nestao je. Ubrzo su pronašli i u nju u šumi. Posle dva dana, umrla mi je u bolnici na rukama. Dok je umirala, stalno mi je govorila: „Džeri, molim te, nemoj da zbog ovoga i ti postaneš životinja.“...

Pauza. Džeri polako izvuče iz džepa mali medaljon na tankoj vrpci. Mile u neverici, bez reči, ukočeno gleda u Džerija i medaljon.

Osam godina sam tražio čoveka čiji je ovo bio medaljon – i koji ima pocepanu obrvu...

Pauza. Mile se pomeri kao da se budi iz hipnoze.

MILE

Džeri... da li je to... istina?

DŽERI

Istina je... Našao sam ga... Ali, ja neću da ubijem Vasu zbog onog što je učinio mojoj ženi, i meni. Ubiću ga zbog tebe. I zbog ove ptice.

MILE

Zbog mene... i zbog ptice?

DŽERI

Da, zato što je kamenom gađao pticu. Želeo bih da to razumeš?

MILE

Da razumem? Kako?

DŽERI

Ne znam kako, ali, moraš. Jednostavno, moraš da razumeš.

MILE

Reci mi... zašto ga nisi odmah ubio?

DŽERI

Zašto? Ne znam. Čovek, valjda, ne može dugo da mrzi. Osam godina mi je bilo potrebno da ga pronađem. Znaš li ti, šta znači osam godina? Mi smo zajedno tek nekoliko meseci?... Sećaš se, kad smo se upoznali tamo, u onoj kafani... ?

MILE

Da li si već tada... ?

DŽERI

Da, odmah sam znao da je to on. Ali, vreme je prolazilo, a ja nisam imao snage. Pa, mi smo postali prijatelji, ortaci, zar ne, Mile? Bože, kako je to glupo!... A, onda bilo je to pre

mesec dana, odjednom sam primetio... da sam potpuno prestao da ga mrzim! I, tada sad opet bio spreman da ga ubijem! Jer sam se užasnulo od pomisli da sam prestao da ga mrzim!... **(Pauza)**... Mislio sam da ću da poludim, mislio sam da ću umreti pre njega! Zgrabio sam nož i krenuo u njegov stan. Odjednom, na pola puta, stao sam i zapitao se: zašto? Osveta? Njegova krvava košulja? I zbog koga hoću da ga ubijem? Zbog nje ili zbog sebe? A ona me je zaklela – da ne postanem životinja!... Najzad, čemu? Mrtvac ubio mrtvaca. Jedan leš ubio drugog leša. Smešno, zar ne? I, vratio sam se kući. Napio sam se... **(Pauza)**... Tako je to dalje išlo... Prošao je jedan mesec, pa još jedan, pa još jedan... I više nisam mogao! Zaista, nisam mogao više, bilo je poslednje vreme da to učinim!... Dobro, umreću, ali, to mora da ima nekakvog smisla. Ha, odjednom mi je bilo stalo do smisla... Ali, gde, kako da ga nađem? Bilo mi je jasno da moram da ubijem i njega. Nisam znao zašto, ali sam osećao da i on mora da nestane zajedno sa mnom! Da sama priroda to zahteva, da to zahteva prirodan tok stvari!... **(Pauza)**... Najzad sam danas došao do smisla. Ovde, na ovom blatu, pored ovog tela koje se ne miče. Jer, to sam ti već rekao, Mile, ti si kao i ovo telo: ni živ, ni mrtav. Ti si negde između. Sa nama ćeš umreti, to je sigurno, jer, ti nemaš snage da nam se odupreš. Nemaš snage da odeš od nas! Moja smrt će ipak imati nekakvog smisla, zar ne?

MILE

Džeri... pa, šta je sve ovo?

DŽERI

Meni je, Mile, važno da ti znaš istinu. Samo ti, to je dovoljno. To nije osveta, Mile, to nije ono što će biti na prvim stranicama novina. Razumeš li to?

MILE

Ja... ne znam... Džeri, ovo je tako...

DŽERI

Ako i ne shvatiš sada, shvatićeš kasnije... Hoćeš, znam da hoćeš. Hvala ti, Mile.

MILE

Džeri, moraš li da ga ubiješ?

DŽERI

Moram.

MILE

Zar je to jedini način? Odgovori mi, Džeri!

DŽERI

Jeste, jedini je. Za tebe, za mene... za sve nas.

Zatamnjenje.

Četvrta slika

Otamnjenje. Scena ista kao i prethodna. Mile i Džeri sede. Zvuk automobilskog motora. Škripa kočnica. Otvaranje i zatvaranje vrata. Ulazi Vasa.

VASA

Javio sam. Dolaze za pola sata... Šta vam je? Izgledate ko da vas je poplava izbacila... **(Pauza. Tišina)**... Hoće li neko nešto da kaže? Šta se desilo... **(Osvrne se oko sebe)** Da ovaj nije oživeo?... Nije. Eno ga, laži uredno kao što sam ga i ostavio, mada... jeste li ga vi nešto pomerali?

DŽERI

Ništa se nije desio, Vaso. Sve je isto kao što je i bilo.

VASA

Ne bih rekao.

DŽERI

Jeste... **(Polako izvuče medaljon iz džepa i podigne ga u visini Vasinih očiju)**... I ovo je isto kao što je bilo... **(Bacu mu medaljon pod noge)**. Tvoj je. Vraćam ti ga.

Vasa netremice gleda u medaljon ispod svojih nogu. Onda se teško sagne, podigne ga, gleda, a zatim ga sporim pokretom stavi u svoj spoljni džep od sakoa. Spusti se na jedno deblo na zemlji. Zapali cigaretu. Povučer dim.

VASA

Dugo si čekao... Sestra?

DŽERI

Žena.

VASA

Žao mi je, Džeri.

DŽERI

Žao... ?

VASA

Da... **(Ptica ponovo zakreši iznad njihovih glava)**... Tvoj crni prijatelj je još tu?

DŽERI

Izgleda da kamenom ne možeš da uplašiš pticu.

VASA

Zaista, tako ispada... I, šta ćemo sad?... Da li Mile zna?

DŽERI
Zna.

VASA
Baš sranje.

DŽERI
Jeste, sranje.

Vasa se teško pridigne sa debla. Odbaci nedovršenu cigaretu.

VASA
Pa, da počnemo, Džeri?

DŽERI
Ako si spreman... ?

VASA
Jesam, spreman sam, nikada nisam bio spremniji.

Džeri hitro izvuče nož skakavac. Sečivo izleti. Korakne prema Vasi. Ali, ovaj se i pomeri.

DŽERI
Izvadi nož, znam da ga imaš.

VASA
Ah, da, nož... Evo ga.... **(Vasa izvuče svoj skakavac iz sakoa i ne otvorivši ga, odbaci prema Miletu)**... Neka ti i on pomogne.

DŽERI
Zašto si bacio nož?

VASA
A... zašto si ga ti izvukao?

DŽERI
Ti znaš zašto.

VASA
Ali, možda ti ne znaš.

DŽERI
Uzmi nož.

VASA

Šta je? Nećeš da me zakolješ ko prase? Hoćeš vitešku borbu, a?

Džeri ode po Vasin nož i spusti mu pred noge.

DŽERI

Uzmi nož!

VASA

Mile... jel' tebi otpao jezik?

MILE

A... ?

VASA

Primećuješ li da se nešto događa, ili... ?

MILE

Ostavite me na miru. Obojica me ostavite na miru!

VASA

Čuješ ga, Džeri: ostavite me na miru, ostavite me na miru... Oduvek je bio pičkin dim!

DŽERI

Umukni i uzmi taj nož!

VASA

Dobro, uzeću ga... **(Sagne se, dohvati nož, uredno ga očisti od blata, sklopi i vrati u džep)**... Eto, poslušao sam te... **(Pauza)**... Možeš li ti uopšte da ubiješ čoveka, Džeri?... I to zbog koga? Zbog one kurve?

DŽERI

Vaso...

VASA

Ona je sama ušla u auto, Džeri, stopirala je...

DŽERI

Ćuti...

VASA

Sama mi je zavukla ruku u pantalone...

DŽERI

(Korakne s nožem prema njemu) Lažeš... !

VASA

A kada sam ja reagovao, onda mi je noktom pocepala obrvu. Htela je da se poigra sa nama!

DŽERI

Poslednji put: izvadi nož!

VASA

Ona je bila gora od mene, Džeri!

DŽERI

Ubiću te...! **(Sa podignutom rukom krene ka njemu)**

VASA

U tom selu nije bilo nikakve njene tetke! Ti to znaš, Džeri. Ona je bežala od tebe... !

DŽERI

Ubiću te, ubiću te...

Jednako ponavljajući te reči, Džeri priđe sasvim blizu Vasi sa podignutom rukom u kojoj je nož. Ova je se ne pomeri. Džeri, zatim, ispusti nož, zgrči se i sruši u blato. Počne da jeca. Tiho, pa onda sve jače. To traje...

VASA

Ja sam podivljao od besa kada me je zagrebla po licu... Nikada nisam bio tako besan i ponižen... Ja čak to nisam ni uradio. Ja je nisam silovao, Džeri, već ona dvojica koja su bila sa mnom. Ali, oni su poginuli i medaljon jeste moj... Svejedno treba da platim. Ja sam spreman.

Džeri prestane sasvim da jeca. Onda se polako uspravi, podigne nož sa zemlje i čvrsto ga stegne prstima.

DŽERI

Ja i nisam hteo zbog nje da te ubijem.

VASA

Ne... ?

DŽERI

Ubiću te zbog ove ptice. Zato što si gađao pticu.

VASA

Zbog ptice?... Da se smejem ili da plačem?

DŽERI

Kako hoćeš. Ali, ubiću te i zbog Mileta.

VASA

Zašto zbog njega?

DŽERI

Da ga ti ne bi ubio.

VASA

Misliš da ćeš mu ti pomoći?

DŽERI

Ubiću i sebe... posle.

VASA

Imali to smisla, Džeri? Sve to skupa?

DŽERI

O, da, ima.

VASA

Za tebe?

DŽERI

I za njega.

VASA

Sumnjam. Uostalom, meni je svejedno.

Džeri mu sasvim priđe, skupi ruku u položaj za ubod.

DŽERI

Nećeš da se braniš?

VASA

Mislim da neću.

DŽERI

Zašto, Vaso?

VASA

Ti si licemer, Džeri.

DŽERI

Umri onda!

Probode ga nožem! Vasa i zgrči i klone u blato. Mile stoji nepomično. Ptica krešti iznad njih. Onda se utiša.

VASA

(Kroz ropac) Znaš, Džeri, ti si mi, u stvari... učinio uslugu. Taj sam medaljon našao kod tebe... još pre mesec dana u džepu tvoje jakne... kada sam tražio šibice... Od tada znam da si sve saznao... Ti me, Džeri, ne bi ubio zbog nje... Nije ona vredna toga... znao si to... Ni zbog Mileta... Ne... Nisi uspeo da me slažeš... Ubio si me zbog sebe, Džeri... Jer, mi smo... Džeri... isti. O, mora da je bio mučno gledati sebe... I ja te sada žalim... Zaista te žalim, Džeri... A, sad izvini, jako sam umoran... I moram da spavam... Zaista, moram da spavam... **(Umre)**

Džeri se pokrene. Prisloni nož s obe ruke na svoje grudi. Mile kao se tek sada trgne iz duboke hipnoze.

MILE

Ne, Džeri!... **(Džeri pritisne nož na svoje grudi. Krv šikne. Mile ga zadrži da ne padne.)**... Zašto, Džeri?!

DŽERI

Ne znam... Ali, učinilo mi se... da je ovaj dan... baš dobar... za umiranje... Zbogom, Mile... videćemo se.

Glava mu klone. Mile ga spusti na zemlju. Kreštanje i klepet krila ptice nad scenom, koja se, kao nakon obavljenog posla, gubi u daljini. Mile, na ivici nervnog sloma, stoji nad leševima.

Zatamnjenje... Otamnjenje. Na sceni su Mile, Džeri i Vasa. Džeri i Vasa leže nepokretni, u istom položaju kao i na kraju prethodne slike. Telo s početka komada je nestalo, a na njegovom mestu, u istom ležećem položaju, nalazi se Mile u nesvesti. Zatim se iz Off-a začuje sirena kola Hitne pomoći. Škripa kočnica. Otvaranje i zatvaranje vrata. Onda se sve utiša. Na sceni su tri potpuno nepomična tela.

GLAS (OFF)

To je bila Miletova priča. Ono što je ispričao lekarima kada je u bolnici došao svesti. Naravno, nalaz stručne komisije bio je sasvim drugačiji... Danas se Mile Živković još uvek nalazi na Psihijatrijskoj klinici. Prema izjavama lekara, njegovo je stanje svakim danom sve gore. Odbija da jede i potpuno se zatvorio u sebe. Jedino što neprestano ponavlja jesu reči: „Ja više nisam između, čuješ li me, Džeri. Nisam i z m e đ u !

Zatamnjenje.

K R A J